

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 27 päivänä marraskuuta 2018

970/2018

Laki

kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain (535/1998) 2, 3, 3 a, 3 b, 7 b–7 h, 11, 12 ja 14–16 §,

sellaisina kuin ne ovat, 2 § osaksi laissa 706/2011, 3, 3 a, 7 c ja 7 d § laissa 73/2015, 3 b § laeissa 73/2015 ja 327/2018, 7 b ja 7 e–7 h § laissa 706/2011, 11 § laeissa 1295/2009 ja 706/2011, 12 § laissa 327/2018, 14 § laissa 989/2015, 15 § osaksi laeissa 607/2002 ja 1295/2009 sekä 16 § laissa 1295/2009, seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *kuljettajantutkintotoiminnalla* kuljettajantutkintojen vastaanottamiseen ja kuljettajaopetuksen valvontaan sekä vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttavaan todistukseen, ajolupakokeiden vastaanottamiseen ja ajolupakoulutuksen valvontaan liittyvien tehtävien hoitamista;

2) *kuljettajaopetustoiminnalla* moottorikäyttöisen ajoneuvon ajo-oikeutta tai vaarallisten aineiden kuljettajan ajolupaa varten annettavaa opetusta ja siihen liittyvää muuta toimintaa;

3) *kuljettajantutkinnon vastaanottajalla* julkista tai yksityistä palvelun tuottajaa, jonka kanssa Liikenne- ja viestintävirasto on tehnyt kuljettajantutkintotoimintaa koskevan sopimuksen; *ajokokeen vastaanottajalla* sitä, joka ottaa vastaan kuljettajantutkinnon ajokokeita ja suullisia teoriakokeita;

4) *ADR-ajoluvalla* vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 11 b §:ssä tarkoitettua ajolupaa, *ADR-ajolupakokeen vastaanottajalla* sitä, joka valvoo ajoluvan saamiseksi pidettäviä ajolupakoetilaisuuksia, tarkastaa ajolupakokeet ja tekee päätöksen todistuksen antamisesta ja *ADR-ajolupapäätöksellä* päätöstä ajoluvan myöntämisestä.

3 §

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä koskevat yleiset vaatimukset

Kuljettajantutkintotoiminnasta vastaa Liikenne- ja viestintävirasto.

Kuljettajantutkintotoiminta on järjestettävä siten, että kuljettajantutkinto- ja ajolupakoepalveluiden laatu ja yhdenmukaisuus, toiminnan kustannustehokkuus sekä liikenneturvallisuuden vaatimukset huomioon ottaen riittävä saatavuus turvataan eri puolilla maata.

Ajokokeen liikenneympäristön on oltava ajokokeen luokka huomioon ottaen riittävän monipuolinen kuljettajantutkinnon tavoitteiden saavuttamiseksi ja ajokokeen suorittajan valmiuksien arvioimiseksi. Kunkin kuljettajantutkinnon vastaanottajan toimialueella on kuitenkin oltava mahdollisuus kaikkien luokkien kuljettajantutkintojen samoin kuin vaarallisten aineiden ajolupakokeiden suorittamiseen. Toimialueella suoritettavien ajokokeiden määrien on luokittain oltava riittävät tutkintotoiminnan yhdenmukaisuuden, laadun ja kehittämisen turvaamiseksi. Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa ajokokeen suoritusta paikkaa koskevia tarkempia määräyksiä.

3 a §

Kuljettajantutkintotehtävän hoitaminen palvelutehtävänä

Liikenne- ja viestintävirasto voi hoitaa kuljettajantutkintotoiminnan hankkimalla tarvittavia palveluja Suomessa toimivilta julkisilta tai yksityisiltä palvelujen tuottajilta. Palvelun tuottajan on täytettävä kuljettajantutkinnon vastaanottajan vaatimukset. Tässä pykälässä tarkoitettuja tehtäviä ei voida hoitaa alihankkijaa käyttäen. Tässä pykälässä tarkoitettut tehtävät on suoritettava Suomessa.

Palvelujen hankintaan sovelletaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016) alihankintaa koskevia säännöksiä lukuun ottamatta.

Liikenne- ja viestintäviraston on sovittava palvelun tuottajan kanssa palvelutehtävän laajuudesta ja sen hoitamiseen liittyvistä vaatimuksista niin, että rekisterinpitäjän vastuut henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta toteutuvat myös palvelun tuottajan toiminnassa ja että hyvän hallinnon vaatimukset muutenkin toteutuvat. Liikenne- ja viestintäviraston on valvottava palvelun tuottajan toimintaa.

Tässä pykälässä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa noudatettavista hyvän hallinnon periaatteista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999), luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2016/679 (*yleinen tietosuojasetus*), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003), hallintolaissa (434/2003), kielilaissa (423/2003) ja saamen kielilaissa (1086/2003). Palvelun tuottajaan ja tämän palveluksessa olevaan sovelletaan näitä tehtäviä hoidettaessa rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

3 b §

Kuljettajantutkintotoimintaa koskeva sopimus

Kuljettajantutkintotoimintaa koskevassa sopimuksessa on 3 a §:n 3 momentissa säädetyn lisäksi sovittava:

- 1) alueesta, jolla kuljettajantutkinnon vastaanottaja hoitaa kuljettajantutkintotoimintaa;
- 2) toimialueella sijaitsevien toimipaikkojen vähimmäismäärästä, sijainnista ja palveluajoista;
- 3) kuljettajantutkintotoimintaan sisältyvistä kuljettajantutkinto-, ajolupakoe- ja muista palveluista sekä niiden asettamista vaatimuksista toimitiloille, tietoliikenneyhteyksille, tietojärjestelmän tasolle ja tietoturvallisuudelle sekä laitteille, varusteille ja muuten toiminnalle;
- 4) kuljettajantutkintotoimintaan sisältyvien tehtävien asianmukaisen hoitamisen sekä kuljettajantutkinnon ajokokeita ja vaarallisten aineiden ajolupakokeita vastaanottavien henkilöiden riittävän ammattitaidon varmistamiseksi noudatettavasta menettelystä;

- 5) liikenneasioiden rekisterin käyttämisessä ja tietojen tallettamisessa noudatettavasta menettelystä sekä palvelun tuottajalta edellytettävän tietosuojan ja tietoturvan osoittamisesta;
- 6) tutkintotoimintaan liittyvien asiakirjojen säilyttämisestä ja arkistoinnista;
- 7) kuljettajantutkinto- ja ajolupakoemaksun perimisessä ja tilittämisessä Liikenne- ja viestintävirastolle noudatettavasta menettelystä;
- 8) korvauksesta, jonka Liikenne- ja viestintävirasto suorittaa kuljettajantutkinnon vastaanottajalle ja sen suorittamistavasta;
- 9) sopimuskaudesta, toiminnan aloittamisesta ja sopimuksen päättymisestä kesken sopimuskauden;
- 10) vaatimuksista, joita valvonnan tehokkaan toteutumisen varmistaminen asettaa palveluntuottajalle ja seuraamuksista, jotka aiheutuvat havaituista puutteista ja laiminlyönneistä;
- 11) palvelun tuottajan velvollisuudesta ilmoittaa sellaisista muutoksista tehtävien hoitamisessa, joilla voi olla olennaista vaikutusta tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen;
- 12) tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisista seikoista ottaen huomioon viranomaisia velvoittavat tietoturvallisuutta koskevat säännökset.

7 b §

Vaarallisten aineiden ADR-ajolupakokeen vastaanottajan ammattitaito

Vaarallisten aineiden ajolupakokeiden koesuorituksia tarkastavan ammattitaitovaatimus edellyttää, että hänellä on voimassaoleva ADR-ajolupa. Lisäksi hänellä on oltava vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvä riittävä työkokemuksella tai muulla tavalla hankittu osaaminen tai Liikenne- ja viestintäviraston antama vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvä koulutus sekä ADR-ajolupakoulutuksen koulutusvaatimusten ja toimialan lainsäädännön ja käytäntöjen tuntemus.

7 c §

Ajokokeiden vastaanottajan ammattitaito

Kuljettajantutkinnon ajokokeiden ja suullisten teoriakokeiden vastaanottajan ammattitaito edellyttää, että hänellä on tehtävässä tarvittavat ajamiseen ja sen arviointiin, käytössä oleviin opetussuunnitelmiin, omaan ajotaitoon, asiakaspalveluun, taloudelliseen, ympäristöystävälliseen ja muuten vastuulliseen ajamiseen sekä ajoneuvotekniikkaan ja -fysiikkaan liittyvät tiedot, taidot ja osaaminen.

B-, C1- ja C-luokan sekä AM-luokan kevyiden nelipyörien ajokokeiden vastaanottajan vähimmäisvaatimuksena on, että:

- 1) hän on täyttänyt 23 vuotta;
- 2) hänellä on kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus;
- 3) hänellä on liikenneopettajalupa, joka on ollut voimassa vähintään kaksi vuotta;
- 4) hän on osallistunut jatkokoulutukseen ja laadunvarmistukseen siten kuin tässä laissa säädetään.

B-luokan ja AM-luokan kevyen nelipyörän ajokokeen vastaanottajan vähimmäisvaatimuksena on lisäksi, että hänellä on B-luokan ajo-oikeus, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta.

C1- ja C-luokan ajokokeen vastaanottajan vähimmäisvaatimuksena on lisäksi, että hänellä on C-luokan ajo-oikeus, joka on ollut hänellä vähintään kolme vuotta.

B-luokan ajokokeen vastaanottaja saa ottaa vastaan myös T-luokan ajokokeen. LT-luokan käsittelykokeen vastaanottajalla on oltava C1- ja C-luokan ajokokeen vastaanottajan kelpoisuus.

AM-luokan mopon ja muiden kuin 2–5 momentissa mainittujen luokkien ajokokeiden ja käsittelykokeiden vastaanottajan vaatimuksena on 2 momentissa säädetyn lisäksi, että:

1) hänellä on vähintään kolmen vuoden kokemus B-, C1- tai C-luokan ajokokeiden vastaanottajana;

2) hän on saanut erikoistumiskoulutuksen, joka:

a) A1-, A2- ja A-luokan ajokokeiden vastaanottamiseksi on saatava jossain näistä luokista;

b) AM-luokan mopon käsittelykokeiden vastaanottamiseksi on saatava mopon käsittelykokeen vastaanottamista varten tai jossain a alakohdassa mainituista luokista;

c) D- ja D1-luokan ajokokeiden vastaanottamiseksi on saatava toisessa näistä luokista;

d) BE-, C1E-, CE-, D1E- ja DE-luokan ajokokeiden vastaanottamiseksi on saatava jossain näistä luokista;

3) hänellä on ajokortti, joka oikeuttaa kuljettamaan vastaanotettavan ajokokeen luokkaan kuuluvaa ajoneuvoa; 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun kokeen osalta edellytetään AM-luokan mopon tai moottoripyörän kuljettamiseen oikeuttavaa ajokorttia.

Edellä 6 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta kolmen vuoden kokemuksesta voidaan poiketa, jos ajokokeen vastaanottajalla on vähintään viiden vuoden kokemus vastaanotettavan tutkinnon luokkaan kuuluvan ajoneuvon kuljettamisesta tai Liikenne- ja viestintävirasto arvioi hänen valmiutensa tässä luokassa kyseisen luokan ajokortin suorittamisen lisäksi hankitusta ammatillisesta pätevyydestä, muusta koulutuksesta tai kokemuksesta johon tuen riittäväksi.

7 d §

Ajokokeen vastaanottajan peruskoulutus

Ajokokeen vastaanottajan 7 c §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna peruskoulutuksena on liikenneopettajan erikoisammattitutkinto ja sen ajokokeen vastaanottajana toimimista koskevan tutkinnon osan suorittaminen. Tutkinnon osan on täytettävä ajokorteista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/126/EY liitteen IV 3.1.1, 3.2.1 ja 3.2.2 kohdan vaatimukset.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun koulutusvaatimuksen täyttää myös hakija, jolla on ammattipätevyyden tunnustamisesta annetussa laissa (1384/2015) tarkoitettu päätös muussa EU- tai ETA-valtiossa saavutettua muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta. Päätöksen tekee Liikenne- ja viestintävirasto, joka arvioi myös kelpoisuuden vastaavuuden siltä osin kuin on kysymys 7 c §:n 6 momentin 2 kohdassa tarkoitetun erikoistumiskoulutusta koskevan vaatimuksen täyttämisestä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna peruskoulutuksena voidaan pitää myös muuta soveltuva Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymää koulutusta ja tutkintoa, jos kuljettajantutkintotoiminnan järjestäminen poikkeuksellisesti työvoiman saatavuuden takia tai muusta vastaavasta syystä sitä edellyttää.

Liikenne- ja viestintävirasto hyväksyy 7 c §:n 6 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen erikoistumiskoulutusten koulutusohjelmat.

7 e §

Kuljettajantutkintotoiminnan laadunvarmistus

Ajokokeen vastaanottajan työskentelyä on seurattava vuosittain. Hänen työskentelyään ajokokeita vastaanotettaessa on seurattava vähintään kerran viidessä vuodessa yhteensä vähintään puolen päivän ajan. Vastaanotettujen ajokokeiden tuloksia on tarkasteltava vuosittain.

Liikenne- ja viestintävirasto vastaa laadunvarmistuksesta. Jos seurattavien ajokokeen vastaanottajien toiminnassa havaitaan puutteita, Liikenne- ja viestintäviraston on välit-

mästi ryhdyttävä korjaaviin toimenpiteisiin. Jos puutteet ovat vakavia, seurattava on määrättävä työn ohjaukseen tai erityiskoulutukseen.

ADR-ajolupakokeiden vastaanottajan työskentelyä on seurattava tarkistamalla vastaanotettuja ajolupakokeita ja ADR-ajolupapäätöksiä. Liikenne- ja viestintäviraston on laadunvarmistamiseksi seurattava ADR-ajolupakokeen vastaanottajan työskentelyä riittävän laajasti.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä laadunvarmistuksesta.

7 f §

Jatkokoulutus

Ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi kuljettajantutkinnon ajokokeen vastaanottajan on osallistuttava jatkokoulutukseen yhteensä vähintään neljän päivän ajan kahden vuoden jaksoissa. Ajokokeiden vastaanottamisessa tarpeellisen käytännön ajotaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi ajokokeen vastaanottajan on osallistuttava jatkokoulutukseen yhteensä vähintään viiden päivän ajan viiden vuoden jaksoissa.

Suoritettu jatkokoulutus kattaa luokat, joiden vastaanottamiseen ajokokeen vastaanottajalla on kelpoisuus.

Jatkokoulutus voidaan toteuttaa yksityis-, ryhmä- tai luokkaopetuksena, sähköisenä opetuksena taikka ohjeistamalla. Liikenne- ja viestintävirasto vastaa jatkokoulutuksesta.

7 g §

Uudelleenarviointi

Jos ajokokeen vastaanottaja ei ole viimeksi kuluneen kahden vuoden aikana ottanut vastaan ajokokeita jossakin luokassa, johon hänellä on kelpoisuus, hänen on läpäistävä Liikenne- ja viestintäviraston määräämä uudelleenarviointi ennen kuin hän saa ottaa vastaan tämän luokan ajokokeita. Uudelleenarviointi voidaan toteuttaa osana jatkokoulutusta.

7 h §

Kelpoisuustodistus

Liikenne- ja viestintävirasto antaa ajokokeen vastaanottajalle todistuksen tämän kelpoisuudesta tehtävään.

Jos todistuksen haltija ei enää täytä 7 a §:n vaatimuksia, todistus on peruutettava määräajaksi, vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja enintään viideksi vuodeksi. Todistus on kuitenkin peruutettava vähintään kuudeksi kuukaudeksi, jos todistuksen haltija on syyllistynyt rattijuopumukseen, törkeään rattijuopumukseen, törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai 7 a §:n 2 kohdassa tarkoitettuun tekoon.

Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon teon tai tekojen vakavuus ja tekoolosuhteet. Jos se on perustellusta syystä tarpeen seuraamuksen kohtuullistamiseksi, todistus voidaan peruuttaa lyhyemmäksi ajaksi, mutta kuitenkin aina vähintään ajokielon ajaksi, tai 7 a §:n 3 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa todistuksen peruuttamisen sijaan antaa varoitus.

Jos todistuksen haltija ei ole huolehtinut jatkokoulutuksen saamisesta tai korjannut valvonnassa havaittua puutetta asetetussa kohtuullisessa määräajassa taikka hän ei muutoin täytä tässä laissa kelpoisuuden ylläpitämiseksi säädettyjä vaatimuksia, hänelle voidaan antaa varoitus. Jos hän ei varoituksesta huolimatta uudelleen annetussa määräajassa täytä vaatimuksia, todistus voidaan peruuttaa toistaiseksi, kunnes säädetyt vaatimukset täyttyvät.

Liikenne- ja viestintävirasto ylläpitää rekisteriä ajokokeen vastaanottajien kelpoisuudesta.

11 §

Valvonta

Liikenne- ja viestintävirasto valvoo kuljettajantutkinnon vastaanottajan toimintaa.

Kuljettajantutkinnon vastaanottaja on velvollinen antamaan Liikenne- ja viestintävirastolle kuljettajantutkintotoiminnan valvonnassa ja 7 e §:ssä tarkoitetussa laadunvarmistuksessa tarvittavat tiedot.

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus tehdä tarkastuksia paikoissa, joissa harjoitetaan laissa tarkoitettua kuljettajantutkintotoimintaa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa tehdä kotirauhan piiriin kuuluvassa paikassa. Kuljettajantutkinnon vastaanottajan on järjestettävä olosuhteet sellaisiksi, että tarkastukset voidaan suorittaa asianmukaisesti sekä kuljettajantutkintoja ja vaarallisten aineiden ajolupakokeita vastaanottavien työtä seurata riittävästi.

Jos kuljettajantutkinnon vastaanottaja ei täytä 4–6 §:ssä säädettyjä edellytyksiä tai muuten rikkoo 3 §:n 3 momentissa tarkoitettua sopimusta niin, että kuljettajantutkintotoiminnan asianmukainen hoitaminen vaarantuu, Liikenne- ja viestintävirasto voi välittömästi purkaa sopimuksen.

12 §

Henkilörekisteritiedot

Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tarpeellisia tietoja rikosrekisteristä kuljettajantutkinnon vastaanottajalle sekä kuljettajantutkintoja ja ajolupakokeita vastaanottavalle henkilölle asetettujen luotettavuusvaatimusten toteamiseksi.

14 §

Muutoksenhaku

Kuljettajantutkinnon vastaanottajan tekemään kuljettajantutkintoa tai ADR-ajolupakoetta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenne- ja viestintävirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Liikenne- ja viestintäviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan tai muuhun tämän lain nojalla tekemään päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen ajokokeen vastaanottajan kelpoisuustodistuksen peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

15 §

Rangaistussäännökset

Joka harjoittaa kuljettajantutkintotoimintaa ilman Liikenne- ja viestintäviraston kanssa tehtyä sopimusta, on tuomittava *luvattomasta kuljettajantutkintotoiminnan harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Kuljettajantutkintoja vastaanottavaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Virheellisestä rekisterimerkinnästä säädetään rangaistus rikoslain 16 luvun 7 §:ssä. Rangaistus 10 §:ssä tarkoitetun salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan.

16 §

Maksu kuljettajantutkinnosta tai ajolupakokeesta

Kuljettajantutkinnosta ja ajolupakokeesta peritään Liikenne- ja viestintävirastolle maksu, joka määrätään siten kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Helsingissä 23 päivänä marraskuuta 2018

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner